

Resultaten 'Meedoen alle jeugd door sport'

Alliantie georganiseerde sport en overheid werkt

In 2006 is het programma 'Meedoen alle jeugd door sport' opgezet door de ministeries van VWS en VROM (Wonen Wijken en Integratie). Inmiddels is het programma in zijn laatste fase aanbeland. Welke resultaten hebben de vijfhonderd sportverenigingen, samen met de negen sportbonden in de elf grote gemeenten geboekt? Welke lessen kunnen we trekken uit de gekozen aanpak? En hoe zijn de vooruitzichten voor het programma?

De formule van Meedoen is simpel: negen sportbonden en elf gemeenten ontvangen in de periode 2006-2010 subsidie om ervoor te zorgen dat vijfhonderd verenigingen kinderen en jongeren uit achterstandswijken georganiseerd laten sporten en verenigingslid maken. Bonden wendden het subsidiebudget aan om een projectorganisatie in te richten, kennismakingslessen te ontwikkelen, verenigingsondersteuners op te leiden en in te zetten, kadercursussen te organiseren en duurzame samenwerking aan te gaan met scholen, migrantenorganisaties en wijkinstellingen. De meeste bonden ontwikkelden bijvoorbeeld speciale sportvormen voor de jongste jeugd en een paar bonden investeerden veel in het stimuleren van straat sport.

Nieuw

Een dergelijk ontwikkelprogramma is nieuw in de sportsector. De georganiseerde sport maakt zich sterk om samen met de overheid een maatschappelijk vraagstuk aan te pakken, namelijk het terugdringen van achterstanden in participatie en het bevorderen van integratie. Voor de sportsector is dat een nieuwe rol, met nieuwe producten en andere samenwerkingspartners.

Lokaal niveau

Gemeenten zorgen er op hun beurt voor dat deze aanpak van de bonden zo goed mogelijk landt bij de verenigingen en scholen, en in de wijken waar de doelgroep woont. Hier geldt het spreekwoordelijke 1 + 1 = 3: een geoliede samenwerking tussen bond en gemeente is goud waard en levert resultaat op. Dat is de kern van de Meedoen-aanpak: de bond ontwikkelt en staat de georganiseerde sport adequaat bij en de gemeente faciliteert door het openstellen van haar infrastructuur voor sportstimulering. Gevolg is dat nog nooit zoveel sportverenigingen hun sport hebben gepresenteerd op scholen in het basis- en voortgezet onderwijs.

Opbrengst

Het W.J.H. Mulier Instituut monitort de ledencijfers van de verenigingen samen met de bonden. In de tabel op deze pagina is te zien dat de Meedoen-clubs in de periode 2007-2009 netto (nieuw minus vertrekkend) gemiddeld 41 nieuwe leden per club kregen in de leeftijdscategorie tot 23 jaar. Zo heeft de JBN 25 Meedoen-clubs. Tussen 2007 en 2009 zijn er totaal netto 791 nieuwe leden bijgekomen, per club zijn dat er gemiddeld 32.

Groei

Inmiddels nemen 539 verenigingen deel aan Meedoen, dat zijn er 43 meer dan in de tabel staan. Deze clubs traden toe na de eerste metingen. Met een groei van 20.293 jeugdleden (23%) is de groei-doelstelling van vijftien procent meer dan een jaar voor het einde van de projectperiode ruimschoots gehaald. Deze groei is beduidend groter dan de autonome ledentalontwikkeling in de jeugdsportsector. Zo groeiden de jeugdafdelingen van de negen bonden landelijk in de periode 2006-2008 met vijf procent, terwijl dat voor de Meedoen-verenigingen

FOTO: NISB

dertien procent is. In 2009 liep dit percentage onder de Meedoen-clubs zelfs op tot 23 procent.

Verskil per sport

De resultaten van Meedoen verschillen per tak van sport. Zo scoren vechtsport en voet-

Bond	aantal clubs	extra leden tot 23 jr, '07-'09	Gemiddelde groei per club
JBN (judo)	25	791	32
Atletiekunie	20	312	16
KNBSB (honk- en softbal)	10	221	22
KNGU (gymnastiek)	24	918	38
KNKF (vechtsport)	99	6.265	63
KNKV (korfbal)	20	101	5
KNVB (voetbal)	23	10.354	44
KNZB (zwemsport)	32	794	25
NBB (basketbal)	31	537	17
Totaal	496	20.293	41

bal het hoogst en moeten de korfbalverenigingen het met heel wat minder nieuwe leden stellen. Toch is ook voor korfbal het succes van Meedoen onmiskenbaar: de cijfers van de Meedoen-clubs laten een stijgende lijn zien, in de wetenschap dat korfbal in de grote steden jaren in de knel heeft gezeten. En wellicht nog belangrijker: korfbal raakt nu bekend bij een doelgroep die niet eerder met de sport in aanraking kwam. De eerste allochtone korfballers meldde zich dan ook aan bij de clubs in de stad.

Allochtone meiden

Procentueel is de groei onder de meiden groter dan die onder jongens, maar in absolute zin is het aandeel jongens bij de clubs veel groter, ook bij de nieuwe leden. Van de ruim 20.000 nieuwe jeugdleden is ongeveer de helft niet-westerse allochtoon en de andere helft autochtoon. Daarmee is de samenstelling van de sportclubs een betere afspiegeling geworden van de bevolkingsamenstelling in de wijken. Al is er nog steeds sprake van een sterke ondervertegenwoordiging van vooral niet-westerse allochtone meiden. Wel is de groei met bijna 3.000 niet-westerse allochtone meiden een grote steun in de rug... het kan dus! Ook allochtone meiden doen graag aan sport: als je als club je nek er maar voor uitsteekt, komen ze gewoon. Het vraagt soms wel om extra maatregelen zoals enthousiast vrouwelijk kader, vertrouwen en betrokkenheid van ouders en kennismaking via scholen.

Meer dan meedoen

De cijfers die de ledenwinst aantonen, spreken voor zich, maar Meedoen is meer. De deelnemende verenigingen zijn sterker geworden, beschikken over meer (opgeleid!) kader, treden naar buiten, sluiten allianties met scholen en wijkinstellingen en bouwen zodoende aan een sterke jeugdafdeling. Een aanzienlijk aantal Meedoen-clubs maakt deel uit van school-sportverenigingen, richt een dependance in een andere wijk op of organiseert een laagdrempelige trainingsschool voor kinderen als voorportaal van volwaardig lidmaatschap. Meedoen-verenigingen krijgen ondersteuning bij het betrekken van ouders van nieuwe jeugdleden bij de club (zie artikel over ouderparticipatie op pagina 26) zodat ook het reservoir aan vrijwilligers kan meegroeien. Veel Meedoen-verenigingen professionaliseren, omdat de verenigingsorganisatie in staat moet zijn een

FOTO NISB

maatschappelijke rol te spelen die op zijn beurt de clubcultuur beïnvloedt. Zo beschikken relatief veel Meedoen-clubben over een combinatiefunctionaris of verenigingsmanager. Meedoen is dus niet alleen een kwantitatieve opgave, maar ook een kwalitatieve.

De toekomst

Welke spin off heeft Meedoen nu precies en waar liggen de kansen in de nabije toekomst? Meedoen heeft een veranderingsproces in de georganiseerde sport op gang gebracht. Sportverenigingen en hun bonden hebben de blik meer dan voorheen naar buiten gericht, naar de wijk, naar nieuwe doelgroepen en met een (deels) nieuw aanbod. Gemeenten hebben hun sportstimuleringsbeleid hierop toegespitst. Sportorganisaties en gemeenten zijn ervan overtuigd dat sport daadwerkelijk maatschappelijke meerwaarde vertegenwoordigt. En vooral ook dat zij die meerwaarde kunnen vergroten.

Sleutelrol combifunctionaris

Bonden en gemeenten zijn dit jaar vooral actief om de winst die het Meedoen-programma opleverde voor de verenigingen te

behouden. Het gaat er immers om dat de clubs Meedoen straks grotendeels zelf voortzetten. Relatief veel Meedoen-clubben hebben de beschikking over een combinatiefunctionaris. Die kan een sleutelrol spelen bij het voortzetten van de maatschappelijke rol van de verenigingen, bijvoorbeeld bij het onderhouden van contacten met de scholen, de opgerichte dependance of satellietclub en andere externe contacten. Andere verenigingen zullen hier het eigen kader voor benutten met een lichte vorm van ondersteuning door de bond of gemeente. Lokale samenwerking is hier het sleutelwoord.

Fakkeldrager olympisch vuur

Sportbonden willen graag door. Zij hebben in de afgelopen jaren de meerwaarde ontdekt van een intensievere samenwerking met hun achterban (de verenigingen) en de lokale overheid. Alle Meedoen-bonden beschouwen Meedoen als substantieel onderdeel van hun jeugdsportbeleid, waarbij de aandacht vooral uitgaat naar het versterken van de breedtesport: werving en behoud van jeugdleden, kwalitatief goed kader en een aantrekkelijk, pedagogisch verantwoord jeugdsportklimaat

Voorlopige opbrengsten

1. Ruim 20.000 nieuwe jeugdleden uit achterstandswijken extra bij 500 Meedoen-verenigingen.
2. Vijfhonderd verenigingen in de grote steden die structureel samenwerken met scholen en de gemeente.
3. Meer betrokkenheid en vrijwillige inzet van ouders van jeugdleden.
4. Meer opgeleid jeugdkader bij de Meedoen-verenigingen.
5. Een professioneel verenigingsprofiel met betaald management of professionele ondersteuning.

Landelijke coördinatie graag!

De huidige financieringswijze vanuit VWS stopt per 31 december 2010. Verankering van Meedoen bij de clubs is mogelijk met de inzet van combinatiefunctionarissen en lokale samenwerkingsverbanden. De meeste verenigingen zijn sterker geworden en kunnen daardoor een maatschappelijke rol blijven spelen. Voor een verdere verspreiding van Meedoen zullen sportbonden de marketing van jeugdsportproducten en ondersteuning actief moeten voortzetten. Daarbij is de samenwerking met hun achterban van (sterke) verenigingen, met gemeenten, maar ook met provincies van eminent belang. Het zou natuurlijk het mooiste zijn wanneer dit landelijk gecoördineerd plaatsvindt, al is het maar om te voorkomen dat straks twintig bonden met honderden gemeenten gaan bellen...

bij maatschappelijk actieve verenigingen. Meedoen wijst uit dat gezamenlijk optrekken van de georganiseerde sport en overheid hierbij noodzakelijk is. Lokale overheden spelen een sleutelrol met investeringen in de verenigingssport, want daar gaat immers continuïteit vanuit. Zo bezien is Meedoen één van de fakkeldragers van het olympisch vuur dat in Nederland is gaan branden.

Eric Lagendijk is programmamanager 'Meedoen alle jeugd door sport' namens NISB. Hij is managing partner van adviesbureau DSP-groep, waaraan hij sinds 1992 aan verbonden is. Meer informatie: elagendijk@dsp-groep.nl of www.meedoenallejeugddoorsport.nl.